

EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Helsingissä
14 päivänä huhtikuuta 1992
Lausunto n:o 7

Ulkoasiainvaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 13 päivänä maaliskuuta 1992 hallituksen esityksen n:o 9 Venäjän federaation kanssa yhteistyöstä Murmanskin alueella, Karjalan tasavallassa, Pietarissa ja Leningradin alueella tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa ulkoasiainvaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina ulkoasiainneuvos Unto Turunen, toimistopäällikkö Marita Eerikäinen ja ulkoasiainsihteerit Marja Lehto ulkoasiainministeriöstä, professori Mikael Hidén, professori Antero Jyränki ja professori Ilkka Saraviita.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Venäjän kanssa 20 päivänä tammikuuta 1992 tehdyn sopimuksen yhteistyöstä Murmanskin alueella, Karjalan tasavallassa, Pietarissa ja Leningradin alueella. Sopimuksen mukaan Suomen ja Venäjän hallitukset sitoutuvat edistämään kahdenvälistä yhteistyötä alueellisella ja paikallisella tasolla. Suomen hallitus sitoutuu osallistumaan yhteistyön kustannuksiin tarkoitukseen kunakin varainhoitovuonna varattujen määrärahojen puitteissa. Venäjän hallitus sitoutuu parantamaan suomalaisten yritysten ja yhteisöjen toimintaedellytyksiä sopimuksen tarkoittamilla yhteistyöalueilla. Sopimuksen toteuttamista valvoo hallitustenvälinen lähialueyhteistyön kehittämisryhmä.

Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen valtiosisäisestä hyväksymisestä. Esitykseen

sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin sopimuskin.

Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa todetaan sopimuksentekovallan delegoimisen alueellisille ja paikallisille viranomaisille koskevan yksinomaan konkreettisten hankkeiden toteuttamista Venäjällä viranomaisten toimivallan puitteissa. Koska lisäksi sopimuksentekovallan käyttöä valvotaan, hallitus on katsonut, että sopimus voidaan hyväksyä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Hallitus on kuitenkin pitänyt perustuslakivaliokunnan lausunnon hankkimista suotavana, koska säätämisyjärjestystä voidaan valtiosääntöoikeudellisesti pitää jossakin määrin tulkinnanvaraisena.

Valiokunnan kannanotot

Eduskunnan suostumus

Esityksen perusteluihin viitaten perustuslakivaliokunta katsoo, että ainakin perusteluissa mainitut seikat edellyttävät hallitusmuodon 33 §:n ja valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n tarkoittamalla tavalla eduskunnan suostumusta.

Lakiehdotuksen käsittelyjärjestys

Valtiosopimuskäytännössä on katsottu mahdolliseksi delegoida hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti päätetyn sopimuksen toteuttamiseen liittyvää sopimuksentekovaltaa. Tällainen sallittu delegointi rajoittuu valtuuttavan sopimuksen puitteisiin sisältämättä valtuutta sopia varsinaisen sopimuksen luonteeseen tai tavoitteisiin vaikuttavista muutoksista sopimussuhteeseen tai kysymyksistä, jotka hallitusmuodon 33 §:n ja valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n mukaan edellyttä-

vät eduskunnan myötävaikutusta (esim. PeVL 12/1978 vp, 2/1983 vp ja 13/1989 vp).

Sopimuksen 3 artiklan mukaan ministeriöillä on valta sopia sopimuksen toteuttamista koskevista kysymyksistä toimivaltansa ja käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Kun tämä sopimisvalta rajoittuu 2 artiklan 2 kappaleessa mainittuihin yhteistyömuotoihin ja sopimuksessa tarkoitettuun lähialueeseen, pysyy se sellaisissa rajoissa, joita on pidetty perustuslakivaliokunnan käytännössä hyväksyttävänä hallitusmuodon 33 §:n kannalta.

Sopimuksen 4 artiklassa annetaan alueellisille ja paikallisille viranomaisille valta sopia yhteistyön hankekohtaisesta toteuttamisesta toimivaltansa ja käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Tältäkin osin viranomaisille uskottu sopimisvalta on sidottu itse valtiosopimuksen

puitteisiin ja tarkoitukseen, minkä vuoksi valtuus ei ole ristiriidassa hallitusmuodon 33 §:n kanssa.

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että puheena olevaan sopimukseen on eduskunnan suostumus tarpeen ja että ehdotus sen hyväksymisestä on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 2 momentissa säädettyssä järjestyksessä ja asia ratkaistava yksinkertaisella ääntenenemmistöllä ja

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan käsitellä johtolauseensa mukaisessa järjestyksessä.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Zyskowitz, varapuheenjohtaja Alho, jäsenet Jansson, Kaari-

lahti, Kekkonen, Koskinen, Laine, M. Laukkanen, J. Leppänen, Nikula, Varpasuo, Vistbacka, Vähänäkki ja Väistö sekä varajäsen von Bell.